

Forfatter: Knudsen, Jakob

Titel: Udrag fra ANGST

Citation: Knudsen, Jakob: "Martin Luther", i Knudsen, Jakob: *Martin Luther*, 1915, s. 179.
Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-knudsenj09val-shoot-idm139983000801088/facsimile.pdf> (tilgået 25. april 2024)

Anvendt udgave: Martin Luther

trøje-Tilværelsen, som var det første nye, der havde mødt ham herinde. En Stivnen, som for Resten at begynde med havde virket som en Afstivning, der havde gjort ham godt. Hver Bevægelse, hvert Ord foreskrevet og forud fastslaaet, de samme Andagtsøvelser til de samme Tider om Aaret nøjagtig eens hver eneste Dag og Nat. Forholdsvis lidt af det, han før havde kaldt Arbejde, men derimod Fasten og Vaagen og frivillig Frysning og andre Spøgelsler.

Og han havde jo drevet det stærkere end nogen af de andre for dog at være sikker paa, at det yderste var gjort — at han kunde naa til Syndstilgivelse og Fred — —

Men den var ikke kommet, — og der var vokset ny Ufred ud af selve disse Andagtsøvelser: han vidste sig aldrig sikker, om han havde gjort det ret, thi Forskrifterne var jo saa utallige, — aa, saa var den Tid kommen, da han rendte og gjorde sig til Nar i Kapitlet ved at spørge og med at øbekjende alle disse Ubetydeligheder, som man kun lo ad.

Ja, det havde saamænd været pinefuldt nok, mens det stod paa, og saa syntes det dog fredeligt i Sammenligning med det, som kom efter: den Gang han ret begyndte at lægge Mærke til sine *Tanker*, de Tanker, hvormed han udførte alle sine Andagts- og Bødsøvelser.

For midt under alt dette opdagede han nu, at han gik med Foragt i sit Sind mod mange af Brødrene i Klostret og ogsaa Vrede. Det var jo Dødssynd.

Der var især en af Munkene, Broder Antonius, som vakte hans Harmen ved sin Dovenskab og Nydeisessyge og sin Selvgodhed, — sin fuldkomne Sikkerhed paa, at han netop var, som en hellig Munk og Kirkens Mand skulde være.

Naar Antonius — imod Tavshedsløftet — stod og udbødte sig om sit Helbred: det var altid, som om det var et rent Mirakel, at han levede, og udeiukkende fordi Gud ikke *hunde* undvære ham, — han mente nemlig at have en Fejl ved Hjertet, som voldte, at han egenlig sletikke kunde leve. Saa endte han altid sine gudhengivne Taler om sit Helbred med at sige: »Men jeg spiser godt og drikker godt, og jeg har ingen Smerter,« — og saae sig rundt til de andre, som om han mente: Kan I forstaa det Guds Under?

Men det var ikke nok med saadan Foragt og Vrede,

som Martin havde følt mod Brødrene, meget værre var det med disse Jag af Forbitrelse mod Gud selv, som hyppigere og hyppigere foer igjennem ham, — — og alle disse syndige Tanker skulde han jo saa bekjende for sin Skriftefader, og vidste aldrig, om han havde skriftet til Bunds, — og havde han ikke, saa betød Syndsforladelsen jo ingenting, — saa maatte han skrifte igjen og igjen — tilsidst næsten i Vanvid af Angst og Overspændelse.

Ja, da havde han faaet sit første store Anfald her i Klostret, saa man begyndte at tale om, at han jo nok maatte være besat af den Onde.

Han huskede det saa tydeligt, den Dag han var kommen ind til de andre til Evangelie-Læsningen: »Og En af Folket svarede og sagde: Mester, jeg har ført min Søn til Dig, han har en maalløs Aand. Og naar den faar fat paa ham, slider den ham, og han fraader og skjærer med sine Tænder, og han henvisner — —« Da var han jo styrtet om i Krampetrækninger, og de sagde bagefter, at han havde raabt: »Det er ikke mig! det er ikke mig!«

Og han havde jo kunnet see paa dem, at de troede, han var besat.

Aa ja, — lige efter den Pust var det, hans Præceptor havde sagt til ham: om han da havde glæmt de Ord af sit Credo: vi troer paa Syndernes Forladelse. — Han havde sagt det saa skjønt og havde forklaret Martin, at han alt-saa ikke blot skulde tro paa, at der var en Syndsforladelse, men paa, at hans egne Synder var ham forladne. Han vilde saa gjerne have troet det, — men hvad! dermed var jo kun ment Arvesynden og Synderne før Daaben, — saa kunde det jo ingen Ting hjælpe. Da var det ogsaa, han havde bekjendt for Præceptor, hvor forbitret han kunde blive paa sin ubarmhjertige Herre og Dommer. Da havde Præceptoren svaret: »Ja, Du er en Taabe. Gud har ikke Vrede mod Dig. Det er Dig, der er vred paa ham.«

Han havde alligevel en kort Tid følt lidt Ro ved det, Præceptor saadan sagde. Men en Stund efter var det sidste og det værste kommet, det, som gjorde, at han ogsaa nu i dette Øjeblik syntes, at alt Haab i Grunden maatte være nde.

Han havde hidtil, naar han undersøgte sine egne Tanker, ikke seet paa dem, der var en Del af selve hans An-